

BOSNIA AND HERZEGOVINA
Ministry for Human Rights and Refugees

Broj: 10-37-2-925-76/17
Sarajevo, 12.06.2023. godine

BOSNA I HERCEGOVINA

**REPUBLIKA SRPSKA
VLADA REPUBIKE SRPSKE
NARODNA SKUPŠTINA REPUBIKE SRPSKE**

**FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
PARLAMENT FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

**BRČKO DISTRIKT BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA BRČKO DISTRIKT BOSNE I HERCEGOVINE
SKUPŠTINA BRČKO DISTRIKT BOSNE I HERCEGOVINE**

**UNSKO - SANSKI KANTON
VLADA UNSKO - SANSKOG KANTONA
SKUPŠTINA UNSKO - SANSKOG KANTONA**

**POSAVSKI KANTON
VLADA POSAVSKOG KANTONA
SKUPŠTINA POSAVSKOG KANTONA**

**TUZLANSKI KANTON
VLADA TUZLANSKOG KANTONA
SKUPŠTINA TUZLANSKOG KANTONA**

**ZENIČKO - DOBOJSKI KANTON
VLADA ZENIČKO - DOBOJSKOG KANTONA
SKUPŠTINA ZENIČKO - DOBOJSKOG KANTONA**

**BOSANSKO - PODRINJSKI KANTON
VLADA BOSANSKO - PODRINJSKOG KANTONA
SKUPŠTINA BOSANSKO - PODRINJSKOG KANTONA**

**SREDNJOBOSANSKI KANTONA
VLADA SREDNJOBOSANSKOG KANTONA
SKUPŠTINA SREDNJOBOSANSKOG KANTONA**

**HERCEGOVAČKO - NERETVANSKI KANTON
VLADA HERCEGOVAČKO - NERETVANSKOG KANTONA
SKUPŠTINA HERCEGOVAČKO - NERETVANSKOG KANTONA**

**ZAPADNO - HERCEGOVAČKI KANTON
VLADA ZAPADNO - HERCEGOVAČKOG KANTONA
SKUPŠTINA ZAPADNO - HERCEGOVAČKOG KANTONA**

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
**PARLAMENT FEDERACIJE
SARAJEVO**

Primljeno:	21-06-2023		
Org. jed.	Broj	Priloga	Vrijednost
01,02	-02-	1836	123

**KANTON SARAJEVO
VLADA KANTONA SARAJEVO
SKUPŠTINA KANTONA SARAJEVO**

**KANTON 10
VLADA KANTONA 10
SKUPŠTINA KANTONA 10**

PREDMET: Preporuke Komiteta potpisnica Istanbulske konvencije Vijeća Evrope i Izvještaj GREVIO komiteta za Bosnu i Hercegovinu o zakonodavnim i drugim mjerama poduzetim za provođenje odredbi Konvencije Vijeća Evrope o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici (Istanbulske konvencije), **dostavlja se**

Poštovani/e,

Komitet potpisnica Konvencije Vijeća Evrope o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici je 6.12.2022. godine usvojio a 12.12.2022. godine objavio **Preporuke o implementaciji Konvencije Vijeća Evrope o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici od strane Bosne i Hercegovine**. U prilogu Vam, na dalje postupanje, dostavljamo predmetne Preporuke.

Također, Izvještaj za Bosnu i Hercegovinu o zakonodavnim i drugim mjerama poduzetim za provođenje odredaba Konvencije Vijeća Evrope o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji je usvojen na 27. sastanku GREVIO komiteta održanom 20-24.6.2022. godine. Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 2. sjednici održanoj 9.2.2023. godine primilo k znanju predmetni Izvještaj i donijelo zaključak da Vijeće ministara BiH nema službenih komentara na isti. Izvještaj se nalazi na web stranici Agencije za ravnopravnost spolova Bosne i Hercegovine Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH link: <https://arsbih.gov.ba/grevio-polazni-postupak-procjeneizvjestaj-o-zakonodavnim-i-drugim-mjerama-za-provedbu-odredbi-konvencije-vijeca-evrope-o-spreccavanju-i-borbi-protiv-nasilja-nad-zenama-i-nasilja-u-porodici-istanbuls/>

Agencija za ravnopravnost spolova Bosne i Hercegovine Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH Vam stoji na raspolaganju za sva pitanja vezana za predmetne Preporuke i Izvještaj kao i podršku u provedbi istih.

S poštovanjem,

Dostavljeno:

- a/a
- Naslovu
- Gender centar Federacije BiH
- Gender centar Vlade Republike Srpske

Prilog:

- Preporuke o implementaciji Konvencije Vijeća Evrope o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici od strane Bosne i Hercegovine

Komitet potpisnica

Konvencije Vijeća Evrope

o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici (Istanbulska konvencija)

Preporuka o implementaciji Konvencije Vijeća Evrope o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici od strane Bosne i Hercegovine

IC-CP/Inf(2022)7

Usvojeno 6.12.2022. godine

Objavljeno 12.12.2022. godine

Komitet potpisnica Konvencije o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici (u daljem tekstu: Konvencija), postupajući u skladu sa odredbama člana 68. (12) Konvencije;

Imajući u vidu svrhu Konvencije da zaštiti žene od svih oblika nasilja, te spriječi, procesuirati i eliminirati nasilje nad ženama i nasilje u porodici; da doprinese eliminaciji svih oblika diskriminacije žena i promovira suštinsku jednakost između žena i muškaraca, uključujući i osnaživanje žena; da osmisli sveobuhvatan okvir, politike i mjere za zaštitu i pomoć svim žrtvama nasilja nad ženama i nasilja u porodici; da promovira međunarodnu suradnju u cilju eliminacije nasilja nad ženama i nasilja u porodici; i da pruži podršku i pomoć organizacijama i agencijama za provođenje zakona da efektivno surađuju kako bi usvojile integrirani pristup eliminaciji nasilja nad ženama i nasilja u porodici;

Imajući u vidu odredbe člana 66. stav 1. Konvencije koje se odnose na nadzornu ulogu Grupe eksperata za akciju protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici (u daljnjem tekstu „GREVIO”);

Imajući u vidu Poslovnik Komiteta potpisnica Konvencije;

Imajući u vidu instrument ratifikacije koji je Bosna i Hercegovina deponovala 7.11.2013. godine;

Nakon što je ispitaio Izvještaj o osnovnoj evaluaciji implementacije Konvencije od strane Bosne i Hercegovine koji je usvojio GREVIO na svom 27. sastanku (20.-24. juna 2022. godine);

Uzimajući u obzir sveobuhvatne prioritete navedene u Poglavlju I Konvencije (svrhe i obim Konvencije, definicije, jednakost i nediskriminacija, dužna pažnja i rodno osjetljive politike);

Imajući u vidu primarni značaj odredbi navedenih u Poglavlju II Konvencije, a posebno obavezu da:

- (1) Osiguraju holistički odgovor na nasilje nad ženama osmišljavanjem skupa sveobuhvatnih i koordiniranih politika koje se sprovode kroz efikasnu međuagencijsku suradnju;
- (2) institucionaliziraju i u potpunosti ovlaste jedno ili više koordinacionih tijela u skladu sa članom 10. Konvencije;
- (3) osiguraju adekvatni resursi za politike, mjere i mandate uvedene za sprečavanje i borbu protiv svih oblika nasilja nad ženama, uključujući vladine i nevladine specijalističke službe za podršku; i
- (4) prikupe relevantne statističke podatke razvrstane, u najmanju ruku, prema spolu, dobi, vrsti nasilja, odnosu između počinitelja i žrtve i geografskoj lokaciji;

Pozdravljajući preduzete mjere i napredak koji su vlasti Bosne i Hercegovine postigle u implementaciji Konvencije i posebno ističući:

- nekoliko inicijativa poduzetih na nivou politike za osiguranje rodne ravnopravnosti, uključujući uvođenje rodno osjetljivog budžetiranja u ministarstvima na državnom i entitetskom nivou i imenovanje osoba za rodnu ravnopravnost u državnim i entitetskim institucijama;
- korake koje su vlasti preduzele za uspostavljanje mehanizama i protokola za međuagencijsku suradnju na entitetskom, kantonalnom i općinskom nivou u pogledu slučajeva nasilja u porodici kako bi se osigurala produktivna suradnja između svih relevantnih aktera;
- značajne zakonske izmjene na entitetskom nivou u oblasti krivičnog prava kako bi se krivična djela predviđena Konvencijom ugradila u pravni okvir;
- pružanje specijalističke podrške žrtvama u postupcima u vezi sa nasiljem u porodici, preko „osobe od povjerenja“ čiji je cilj da pomogne žrtvi i prisustvuje svim sastancima i saslušanjima pred javnim institucijama, uključujući policiju i sudove;
- nove zakonske obaveze uvedene na entitetskom nivou kako bi se osiguralo da se podaci o nasilju u porodici prikupljaju i stavljaju na raspolaganje putem namjenskih javnih izvještaja;
- napore uložene u edukaciju o multisektorskoj suradnji i osiguranje koordiniranog odgovora na nasilje nad ženama, te o standardima Istanbulske konvencije za različite kategorije stručnjaka;

- zvanično priznatu mjesečnu penziju i socijalnu pomoć za žrtve seksualnog nasilja povezanog sa sukobom.
- A. Preporučuje, u svjetlu razmatranja iz gornje preambule, da Vlada Bosne i Hercegovine hitno preduzme sljedeće mjere navedene u GREVIO-ovom izvještaju o osnovnoj evaluaciji¹:
1. ojačati implementaciju Istanbulske konvencije u odnosu na sve oblike nasilja nad ženama, pored nasilja u porodici, koji su trenutno manje obrađeni u politikama, programima i službama podrške, uzimajući u obzir njihovu rodnu prirodu (stav 12); osigurati da zakonodavstvo i politike prepoznaju da je nasilje nad ženama oblik diskriminacije žena (stav 13); i bliže uskladiti definicije nasilja u porodici i rodno zasnovanog nasilja sa Istanbulskom konvencijom, a istovremeno uskladiti zakonsku definiciju nasilja u porodici u svim oblastima prava (stav 14.);
 2. osigurati da se odredbe Istanbulske konvencije provode bez diskriminacije po bilo kojem od osnova navedenih u članu 4. stav 3., uključujući na osnovu mjesta prebivališta ili boravišnog statusa, posebno kada je u pitanju osiguranje pristupa specijaliziranim uslugama podrške, istovremeno integrirajući perspektive i potrebe žena koje su izložene ili mogu biti izložene intersekcionalnoj diskriminaciji ili koje su u opasnosti od takve diskriminacije u osmišljavanju, implementaciji, praćenju i evaluaciji sveobuhvatnih i koordiniranih politika za sprječavanje i borbu protiv nasilja nad ženama, i da promoviraju istraživanje i osiguraju prikupljanje podataka o nasilju nad ženama koje su pogođene ovim grupama (stav 22.);
 3. izvršiti uporednu analizu u cilju identificiranja perspektivnih praksi, usaglašavanja politika u oblasti nasilja nad ženama i utvrđivanja svih postojećih preklapanja među njima, a istovremeno razvijati i adekvatno finansirati dugoročne i koordinirane politike u vezi sa svim oblicima nasilja obuhvaćenih Istanbulskom konvencijom zasnovanih na principima i definicijama iz Istanbulske konvencije, koji obuhvataju sve dijelove državne teritorije (stav 35. i 42.);
 4. osigurati održivo i dovoljno finansiranje rada ženskih organizacija koje pružaju usluge specijalističke podrške žrtvama nasilja nad ženama, na svim dijelovima teritorije, kroz transparentne i odgovorne javne procedure i uspostaviti konsultativni dijalog sa njima na svim nivoima vlasti kako bi svoja mišljenja i iskustva integrisali u politike usmjerene na borbu protiv nasilja nad ženama (stavovi 43. i 47.);
 5. osigurati, s jedne strane, koordinaciju i implementaciju politika o svim oblicima nasilja nad ženama, a s druge strane njihovo nezavisno praćenje i evaluaciju kako bi se osigurala objektivnost (stav 55.); i racionalizirati broj postojećih koordinacionih tijela, uz istovremeno jačanje glavnih, osigurati im dovoljne i stabilne ljudske i finansijske resurse i osigurati razmjenu informacija između njih (stav 56.);
 6. osigurati prikupljanje sistematskih i uporedivih podataka o svim oblicima nasilja nad ženama iz svih relevantnih administrativnih izvora, razvrstanih po svim relevantnim kategorijama, posebno osiguravajući da tako koordinirane i uporedive podatke prikupljaju svi akteri u sistemu krivičnog pravosuđa kako bi se omogućilo da se sličajevi prate duž lanca krivičnog pravosuđa, te da osoblje koje radi u ovim upravama bude obučeno o

¹ Broj stava koji sadrži GREVIO prijedloge i sugestije u izvještaju naveden je u zagradama

- važnosti pružanja takvih podataka onima koji su odgovorni za njihovo prikupljanje i analizu (stav 67.); i poduzeti mjere za prikupljanje podataka o naredbama za zaštitne mjere koje su izdate u skladu sa građanskim i krivičnim zakonodavstvom, te o svakom kršenju istih ili sankcijama izrečenim kao rezultat toga; podaci o odlukama o starateljstvu/posjećivanju/boravištu djece kojima su izričito uzete u obzir prijave nasilja u porodici; kao i broj žrtava seksualnog nasilja u ratu koje su zatražile, dobile ili im je odbijen status civilne žrtve rata (stav 68.);
7. redovno promovirati dugoročne kampanje podizanja svijesti o različitim manifestacijama svih oblika nasilja nad ženama, pored nasilja u porodici, u suradnji sa organizacijama za prava žena, i to na svim dijelovima teritorije, osiguravajući da se pri tom razmotre patrijarhalni i stereotipni stavovi prema ženama, prikaže rodno razumijevanje nasilja nad ženama i da ženama koje su podvrgnute intersekcionalnoj diskriminaciji pruže informacije o njihovim pravima i službi podrške koja im je dostupna (stav 88.);
 8. uvesti sistematsko i obavezno početno obrazovanje, kao i obuku na radnom mjestu, uz protokole, o svim oblicima nasilja nad ženama za profesionalce koji se bave žrtvama ili nasilnicima, u cilju prevazilaženja ustaljenih stereotipa i patrijarhalne kulture, te osigurati kontinuitet i održivost takve obuke (stav 105.);
 9. poduzeti korake za uspostavljanje programa liječenja za seksualne prestupnike, u skladu sa Istanbulskom konvencijom, uzimajući u obzir najbolje prakse razvijene na međunarodnom nivou i garantirajući pristup zasnovan na ljudskim pravima (stav 113.);
 10. osigurati adekvatne ljudske i finansijske resurse Centrima za socijalni rad i pružiti obuku za njihovo osoblje o rodnoj prirodi nasilja nad ženama, uključujući nasilje u porodici, te imenovati specijalizirane socijalne radnike za rad u ovoj oblasti; ukinuti sistem obaveznog upućivanja iz centara za socijalni rad u skloništa za žrtve nasilja u porodici, uključujući i pružanje mogućnosti samoupućivanja ženama žrtvama nasilja u porodici (stav 137.);
 11. uspostaviti u zemlji dovoljan broj kriznih centara zbog silovanja ili seksualnog nasilja koji pružaju hitnu medicinsku pomoć, traumatsku podršku, forenzičke preglede i psihološko savjetovanje za žrtve; i, u međuvremenu, uspostaviti jasan put za žrtve seksualnog nasilja/silovanja, osigurati da se forenzička ispitivanja obavljaju brzo, bez potrebe za sudskim nalogom, i pružiti žrtvama tretman liječenja traume, psihološko savjetovanje i pravnu pomoć od strane obučenog i specijaliziranog osoblja (stav 165.);
 12. poduzeti niz prioritarnih radnji u oblasti starateljstva i prava na posjete kako bi se, između ostalog, osiguralo da se incidenti nasilja obuhvaćeni Istanbulskom konvencijom uzmu u obzir prilikom utvrđivanja prava na starateljstvo i posjećivanje djece; obezbijediti obuku i dati smjernice svom relevantnom osoblju u cilju zaštite prava i sigurnosti žrtve i njene djece prilikom ostvarivanja prava na posjete ili starateljstvo; u zakonu i praksi se ne oduzimaju djeca od roditelja koji nisu nasilnici i ne smještaju se u hraniteljske porodice (stav 195.);
 13. izmijeniti seksualne delikte predviđene državnim, entitetskim i krivičnim zakonima Brčko Distrikta kako bi se u njih u potpunosti uveo koncept izostanka slobodno datog pristanka i precizirale vrste seksualnih radnji bez pristanka koje su inkriminisane, istovremeno osiguravajući da se svako krivično djelo seksualnog nasilja primjenjuje i između bivših ili

sadašnjih supružnika ili partnera; osigurati i primijeniti proporcionalne i odvraćajuće sankcije za sve seksualne radnje bez pristanka žrtve, bez obzira na lična svojstva (stav 223.)

14. kroz zakonodavne mjere i obuku nosilaca pravosudnih i tužilačkih funkcija obezbijediti da kazne i mjere izrečene za nasilje u porodici i druge oblike nasilja nad ženama budu efikasne, srazmjerne i odvraćajuće (stav 247.);
 15. poduzeti zakonodavne ili druge mjere za zabranu obaveznih alternativnih postupaka rješavanja sporova u vezi sa bilo kojim pravnim postupkom od značaja za žene žrtve oblika nasilja nad ženama obuhvaćenih Istanbulskom konvencijom, uključujući i postupke razvoda, razdvajanja i radne sporove koji se tiču seksualnog uznemiravanja (stav 255.);
 16. osigurati početnu edukaciju i obuku na radnom mjestu, kao i smjernice za policijske službenike, tužioce i sudije o nasilju nad ženama, u skladu sa relevantnim nalazima GREVIO-a, s ciljem smanjenja sekundarne viktimizacije i rješavanja neprijavlivanja slučajeva nasilja nad ženama, te suzbijanja upotrebe sporazuma o priznanju krivice, uslovnih osuda i kazni koje nisu proporcionalne ili odvraćajuće; i uspostaviti odgovarajuće jedinice za prijem, istragu i procesuiranje slučajeva nasilja nad ženama i nasilja u porodici (stavovi 275, 276. i 278.);
 17. preduzimati zakonodavne i druge mjere kako bi se osiguralo da se procjena i upravljanje rizicima sistematski sprovode u odnosu na sve oblike nasilja nad ženama, kao i u odnosu na djecu žrtve, koristeći standardizirane alate za procjenu rizika, uključujući sve relevantne aktere; i da se procjena rizika ponavlja u svim relevantnim fazama postupka, te da vodi ka izradi sigurnosnog plana za žrtve (stav 285.);
 18. poduzeti zakonodavne i/ili druge mjere kako bi se pravni okvir i praksa Bosne i Hercegovine uskladili sa članovima 52. i 53. Istanbulske konvencije, uz uvažavanje relevantnih nalaza GREVIO-a, tako što će, između ostalog, osigurati da se hitne naredbe o mjerama zabrane mogu izdati brzo u situacijama neposredne opasnosti i da se one primjenjuju i na djecu kojoj je potrebna zaštita; da ne postoji praznina u zaštiti žrtve u periodu između isteka naloga za hitnu zabranu i izricanja naloga za zaštitu; da su zabrane prilaska žrtvi dostupne po građanskom zakonu, neovisno o drugim sudskim postupcima; i da se izdaju, prate i provode hitne naredbe o zabrani, a sankcije za njihovo kršenje efikasno primjenjuju u praksi (stav 296.);
 19. izvršiti formalnu reviziju Zakona o strancima kako bi se ženama migranticama omogućila autonomna boravišna dozvola u slučaju posebno teških okolnosti, uključujući i kada su žrtve oblika nasilja obuhvaćenih Istanbulskom konvencijom; osigurati da žene migrantice, žrtve rodno zasnovanog nasilja, imaju pravo na dodjelu autonomne boravišne dozvole u slučaju protjerivanja supružnika ili partnera nasilnika; osigurati da žene i djevojke koje izgube svoj status boravka kao rezultat prisile na brak u inostranstvu mogu povratiti svoj status boravka (stav 325.).
- B. Traži od Vlade Bosne i Hercegovine da do 4.12.2025. godine izvijesti Komitet potpisnica o mjerama koje su poduzete radi poboljšanja implementacije Konvencije u gore navedenim oblastima
- C. Preporučuje Vladi Bosne i Hercegovine da poduzme mjere za implementaciju daljnjih zaključaka GREVIO-ovog izvještaja o osnovnoj evaluaciji.

Odbor potpisnica

Konvencije Vijeća Europe

o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (Istanbulska konvencija)

Preporuka o provedbi Konvencije Vijeća Europe o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji od strane Bosne i Hercegovine

IC-CP/Inf(2022)7

Usvojeno 6.12.2022. godine

Objavljeno 12.12.2022. godine

Odbor potpisnica Konvencije o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (u daljnjem tekstu: Konvencija), postupajući u skladu s odredbama članka 68. stavka 12. Konvencije;

Imajući u vidu svrhu Konvencije zaštite žena od svih oblika nasilja, te sprječavanja, procesuiranja i otklanjanja nasilja nad ženama i nasilja u obitelji; doprinijeti uklanjanju svih oblika diskriminacije žena i promicati suštinsku jednakost između žena i muškaraca, uključujući osnaživanje žena; osmisлити sveobuhvatan okvir, politike i mjere za zaštitu i pomoć svim žrtvama nasilja nad ženama i nasilja u obitelji; promicati međunarodnu suradnju u cilju suzbijanja nasilja nad ženama i nasilja u obitelji; i pružiti potporu i pomoć organizacijama i agencijama za provođenje zakona kako bi učinkovito surađivale na usvajanju integriranog pristupa uklanjanju nasilja nad ženama i nasilja u obitelji;

Imajući u vidu odredbe članka 66. stavak 1. Konvencije koje se odnose na nadzornu ulogu Skupine stručnjaka za borbu protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (u daljnjem tekstu: GREVIO);

Imajući u vidu Poslovnik o radu Odbora potpisnica Konvencije;

Imajući u vidu instrument ratifikacije koji je Bosna i Hercegovina deponirala 07.11.2013. godine;

Nakon razmatranja Izvješća o osnovnoj evaluaciji provedbe Konvencije od strane Bosne i Hercegovine, koje je usvojio GREVIO na svom 27. sastanku (20.-24. lipnja 2022.);

Uzimajući u obzir sveobuhvatne prioritete utvrđene u Poglavlju I. Konvencije (svrhe i opseg Konvencije, definicije, jednakost i nediskriminacija, dužna pažnja i rodno osjetljive politike);

Imajući u vidu primarnu važnost odredaba navedenih u Poglavlju II. Konvencije, a posebno obvezu da:

- (1) Osiguraju holistički odgovor na nasilje nad ženama osmišljavanjem skupa sveobuhvatnih i koordiniranih politika koje se provode kroz učinkovitu međuagencijsku suradnju;
- (2) institucionaliziraju i u potpunosti ovlaste jedno ili više koordinacijskih tijela u skladu sa člankom 10. Konvencije;
- (3) osiguraju odgovarajuće resurse za politike, mjere i mandate uvedene za sprječavanje i borbu protiv svih oblika nasilja nad ženama, uključujući vladine i nevladine specijalizirane službe podrške; i
- (4) prikupe relevantne statističke podatke razvrstane barem prema spolu, dobi, vrsti nasilja, odnosu između počinitelja i žrtve i zemljopisnom položaju.

Pozdravljajući poduzete mjere i napredak koji su postigle vlasti Bosne i Hercegovine u provedbi Konvencije i posebno ističući:

- nekoliko inicijativa poduzetih na razini politika za osiguranje ravnopravnosti spolova, uključujući uvođenje rodno osjetljivog proračuna u ministarstvima na državnoj i entitetskoj razini i imenovanje osoba za ravnopravnost spolova u državnim i entitetskim institucijama;
- poduzete korake od strane vlasti na uspostavi mehanizama i protokola za međuagencijsku suradnju na entitetskoj, kantonalnoj i općinskoj razini u vezi sa slučajevima nasilja u obitelji kako bi se osigurala produktivna suradnja između svih relevantnih aktera;
- značajne zakonske izmjene na entitetskoj razini u oblasti kaznenog prava kako bi se kaznena djela predviđena Konvencijom ugradila u pravni okvir;
- pružanje specijalističke podrške žrtvama u postupcima vezanim uz obiteljsko nasilje, putem „osobe od povjerenja“ čiji je cilj pomoći žrtvi te prisustvovati svim sastancima i raspravama pred javnim institucijama, uključujući policiju i sudove;
- nove zakonske obveze uvedene na entitetskoj razini kako bi se osiguralo prikupljanje podataka o nasilju u obitelji i njihovo objavljivanje kroz namjenska javna izvješća;
- napore uložene u edukaciju o multisektorskoj suradnji i osiguravanju koordiniranog odgovora na nasilje nad ženama, te o standardima Istanbulske konvencije za različite kategorije stručnjaka;

- službeno priznatu mjesečnu mirovinu i socijalnu pomoć za žrtve seksualnog nasilja povezanog sa sukobom.

A. Preporučuje, u svjetlu razmatranja iz gornje preambule, da Vlada Bosne i Hercegovine hitno poduzme sljedeće mjere navedene u izvješću GREVIO-a o osnovnoj evaluaciji ¹:

1. ojačati provedbu Istanbulske konvencije u odnosu na sve oblike nasilja nad ženama, uz obiteljsko nasilje, koji su trenutno manje obrađeni u politikama, programima i službama podrške, uzimajući u obzir njihovu rodnu prirodu (stavak 12.); osigurati da zakonodavstvo i politike prepoznaju da je nasilje nad ženama oblik diskriminacije žena (stavak 13); te bliže uskladiti definicije nasilja u obitelji i rodno uvjetovanog nasilja s Istanbulskom konvencijom, a istovremeno uskladiti zakonsku definiciju nasilja u obitelji u svim pravnim područjima (stavak 14.);
2. osigurati da se odredbe Istanbulske konvencije provode bez diskriminacije po bilo kojem od osnova navedenih u članku 4. stavku 3., uključujući na temelju mjesta prebivališta ili boravišnog statusa, posebno kada se radi o osiguravanju pristupa specijaliziranim uslugama podrške, dok integrira perspektive i potrebe žena koje su izložene ili bi mogle biti izložene međusektorskoj diskriminaciji ili koje su u opasnosti od takve diskriminacije u osmišljavanju, provedbi, praćenju i evaluaciji sveobuhvatnih i koordiniranih politika za sprječavanje i borbu protiv nasilja nad ženama, te za promicanje istražiti i osigurati prikupljanje podataka o nasilju nad ženama ženama koje su pogođene ovim skupinama (stavak 22.);
3. provesti komparativnu analizu kako bi se identificirale perspektivne prakse, uskladile politike u području nasilja nad ženama i utvrdila sva postojeća preklapanja među njima, a istovremeno razvili i adekvatno financirali dugoročne i koordinirane politike u odnosu na sve oblike nasilja obuhvaćenih Istanbulskom konvencijom temeljenih na načelima i definicijama iz Istanbulske konvencije, koji obuhvaćaju sve dijelove državnog teritorija (stavci 35. i 42.);
4. transparentnim i odgovornim javnim postupcima osigurati održivo i dostatno financiranje rada ženskih organizacija koje pružaju specijalizirane usluge podrške žrtvama nasilja nad ženama na svim teritorijalnim područjima te s njima uspostaviti konzultativni dijalog na svim razinama vlasti kako bi svoja mišljenja i iskustva integrirali u politike usmjerene na borbu protiv nasilja nad ženama (stavci 43. i 47.);
5. osigurati, s jedne strane, koordinaciju i provedbu politika o svim oblicima nasilja nad ženama, a s druge strane njihovo neovisno praćenje i evaluaciju kako bi se osigurala objektivnost (stavak 55.); i racionalizirati broj postojećih koordinacijskih tijela, uz istodobno jačanje glavnih, osiguravajući im dostatne i stabilne ljudske i financijske resurse te osiguravajući razmjenu informacija među njima (stavak 56.);
6. osigurati prikupljanje sustavnih i usporedivih podataka o svim oblicima nasilja nad ženama iz svih relevantnih administrativnih izvora, razvrstanih po svim relevantnim kategorijama, posebno osiguravajući da takve koordinirane i usporedive podatke prikupljaju

¹ Broj stavka koji sadrži GREVIO prijedloge i sugestije u izvješću naveden je u zagradama

svi akteri u sustavu kaznenog pravosuđa kako bi se omogućilo da slične slučajeve treba pratiti u lancu kaznenog pravosuđa, te da osoblje koje radi u tim upravama bude obučeno o važnosti davanja takvih podataka onima koji su odgovorni za njihovo prikupljanje i analizu (stavak 67.); i poduzeti korake za prikupljanje podataka o naložima za zaštitne mjere izdanim prema građanskom i kaznenom pravu, te o svakom kršenju istih ili sankcijama izrečenim kao rezultat toga; podaci o odlukama o skrbništvu/posjećivanju/boravku djece kojima su izričito uzete u obzir prijave nasilja u obitelji; kao i broj žrtava seksualnog nasilja u ratu koje su zatražile, dobile ili im je odbijen status civilne žrtve rata (stavak 68.);

7. redovito promicati dugoročne kampanje podizanja svijesti o različitim pojavnim oblicima svih oblika nasilja nad ženama, osim nasilja u obitelji, u suradnji s organizacijama za ženska prava, na svim dijelovima teritorija, osiguravajući da su patrijarhalni i stereotipni stavovi prema ženama uzeti u obzir, da pokažu rodno razumijevanje nasilja nad ženama i da ženama koje su izložene međusektorskoj diskriminaciji pruže informacije o njihovim pravima i uslugama podrške koje su im dostupne (stavak 88.);
8. uvesti sustavnu i obveznu inicijalnu edukaciju, kao i obuku na radnom mjestu, s protokolima, o svim oblicima nasilja nad ženama za stručnjake koji se bave žrtvama ili zlostavljačima, kako bi se prevladali ustaljeni stereotipi i patrijarhalna kultura te osigurao kontinuitet i održivost takve obuke (stavak 105.);
9. poduzeti korake za uspostavu programa liječenja za seksualne prijestupnike, u skladu s Istanbulsom konvencijom, uzimajući u obzir najbolje prakse razvijene na međunarodnoj razini i jamčeći pristup temeljen na ljudskim pravima (stavak 113.);
10. osigurati adekvatne ljudske i financijske resurse centrima za socijalni rad i omogućiti obuku njihovog osoblja o rodnoj prirodi nasilja nad ženama, uključujući nasilje u obitelji, te imenovati specijalizirane socijalne radnike za rad u ovom području; ukinuti sustav obveznog upućivanja iz centara za socijalni rad u skloništa za žrtve obiteljskog nasilja, uključujući pružanje mogućnosti samoupućivanja ženama žrtvama obiteljskog nasilja (stavak 137.);
11. u zemlji uspostaviti dovoljan broj kriznih centara zbog silovanja ili seksualnog nasilja koji pružaju hitnu medicinsku pomoć, traumatsku podršku, forenzičke preglede i psihološko savjetovanje za žrtve; i, u međuvremenu, uspostaviti jasan put za žrtve seksualnog nasilja/silovanja, osigurati da se forenzički pregledi provode brzo, bez potrebe za sudskim nalogom, i pružiti žrtvama tretman liječenja, psihološko savjetovanje i pravnu pomoć od strane obučenog i specijaliziranog osoblja (stavak 165.);
12. poduzeti niz prioriternih radnji u području prava na skrbnništvo i posjećivanje kako bi se, između ostalog, osiguralo da se slučajevi nasilja obuhvaćeni Istanbulsom konvencijom uzmu u obzir pri određivanju prava na skrbnništvo i posjećivanje djece; osigurati obuku i dati smjernice svom relevantnom osoblju kako bi se zaštitila prava i sigurnost žrtve i njezine djece prilikom ostvarivanja prava na posjete ili skrbnništvo; u zakonu i praksi djeca se ne oduzimaju roditeljima koji nisu nasilni i ne smještaju se u udomiteljske obitelji (stavak 195.);
13. Izmijeniti spolne delikte predviđene državnim, entitetskim i kaznenim zakonima Brčko Distrikta kako bi se u potpunosti uveo koncept nepostojanja slobodno danog pristanka i precizirale vrste spolnih radnji bez pristanka koje su inkriminirane, istovremeno

- osiguravajući da se svako kazneno djelo seksualnog nasilja također primjenjuje između bivših ili sadašnjih supružnika ili partnera; osigurati i primijeniti razmjerne i odvraćajuće sankcije za sve spolne radnje bez pristanka žrtve, bez obzira na osobna svojstva (stavak 223.);
14. zakonskim mjerama i obukom nositelja pravosudnih i tužiteljskih funkcija osigurati da kazne i mjere izrečene za nasilje u obitelji i druge oblike nasilja nad ženama budu učinkovite, razmjerne i odvraćajuće (stavak 247.);
 15. poduzeti zakonodavne ili druge mjere za zabranu obaveznih postupaka alternativnog rješavanja sporova u vezi s bilo kojim pravnim postupkom relevantnim za žene žrtve oblika nasilja nad ženama obuhvaćenih Istanbulskom konvencijom, uključujući razvod, rastavu i radne sporove povezane sa seksualnim uznemiravanjem (stavak 255.);
 16. osigurati inicijalnu edukaciju i obuku na radnom mjestu, te smjernice za policijske službenike, tužitelje i suce o nasilju nad ženama, sukladno relevantnim nalazima GREVIO-a, s ciljem smanjenja sekundarne viktimizacije i rješavanja neprijavljivanja slučajeva nasilja nad ženama, suzbijanja primjene sporazuma o priznanju krivnje, uvjetnih osuda i kazni koje nisu razmjerne ili odvraćajuće; te uspostaviti odgovarajuće jedinice za primanje, istraživanje i procesuiranje slučajeva nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (stavci 275, 276. i 278.);
 17. poduzeti zakonodavne i druge mjere kako bi se osiguralo sustavno provođenje procjene i upravljanja rizikom u odnosu na sve oblike nasilja nad ženama, kao i u odnosu na djecu žrtve, korištenjem standardiziranih alata za procjenu rizika, uključujući sve relevantne aktere; te da se procjena rizika ponavlja u svim relevantnim fazama postupka, te da vodi do izrade sigurnosnog plana za žrtve (stavak 285.);
 18. poduzeti zakonodavne i/ili druge mjere za usklađivanje pravnog okvira i prakse Bosne i Hercegovine s člancima 52. i 53. Istanbulske konvencije, poštujući relevantne nalaze GREVIO-a, tako što će, između ostalog, osigurati da se hitni nalozi o zabrani mjera mogu brzo izreći u situacijama neposredne opasnosti te da se primjenjuju i na djecu kojoj je potrebna zaštita; da nema praznine u zaštiti žrtve u razdoblju između isteka hitne mjere zabrane i izdavanja mjere zaštite; da su mjere zabrane dostupne prema građanskom pravu, bez obzira na druge sudske postupke; te da se hitni nalozi zabrane izdaju, nadziru i provode, a sankcije za njihovo kršenje učinkovito primjenjuju u praksi (stavak 296.);
 19. izvršiti formalnu reviziju Zakona o strancima kako bi se ženama migranticama omogućila autonomna boravišna dozvola u slučaju posebno teških okolnosti, uključujući kada su žrtve oblika nasilja obuhvaćenih Istanbulskom konvencijom; osigurati da migrantice, žrtve rodno uvjetovanog nasilja, imaju pravo na dodjelu autonomne boravišne dozvole u slučaju protjerivanja supružnika ili partnera nasilnika; osigurati da žene i djevojke koje izgube svoj boravišni status kao rezultat toga što su bile prisiljene udati se u inozemstvu mogu ponovno steći svoj boravišni status (stavak 325.).
- B. Traži od Vlade Bosne i Hercegovine da do 04.12.2025 izvješćuje Odbor potpisnica o poduzetim mjerama za poboljšanje provedbe Konvencije u gore navedenim područjima
- C. Preporučuje Vladi Bosne i Hercegovine da poduzme mjere za provedbu daljnjih zaključaka GREVIO-ovog izvješća o osnovnoj evaluaciji.

Комитет потписница

Конвенције Савјета Европе

**о спрјечавању и борби против насиља
над женама и насиља у породици
(Истамбулска конвенција)**

**Препорука о имплементацији Конвенције Савјета
Европе о спрјечавању и борби против над женама
и насиља у породици од стране Босне и
Херцеговине**

IC-CP/Inf(2022)7

Усвојено 6.12.2022. године

Објављено 12.12.2022. године

Комитет потписница Конвенције о спрјечавању и борби против насиља над женама и насиља у породици (у даљем тексту: Конвенција), поступајући у складу са одредбама члана 68. (12.) Конвенције;

Имајући у виду сврху Конвенције да заштити жене од свих облика насиља, те да спријечи, процесуира и елиминира насиље над женама и насиље у породици; да допринесе елиминисању свих облика дискриминације жена и да промовишу суштинску једнакост између жена и мушкараца, укључујући и оснаживање жена; да осмисли свеобухватан оквир, политике и мјере за заштиту и помоћ свим жртвама насиља над женама и насиља у породици; да промовишу међународну сарадњу у циљу елиминисања насиља над женама и насиља у породици; и да пружи подршку и помоћ организацијама и агенцијама за спровођење закона да ефикасно сарађују на усвајању интегрисаног приступа елиминацији насиља над женама и насиља у породици;

Имајући у виду одредбе члана 66. став 1. Конвенције које се односе на надзорну улогу Групе експерата за акцију против насиља над женама и насиља у породици (у даљем тексту „ГРЕВИО“);

Имајући у виду Пословник о раду Комитета потписница Конвенције;

Имајући у виду инструмент ратификације који је Босна и Херцеговина депоновала 07.11.2013. године;

Након разматрања Извјештаја о основној оцјени провођења Конвенције од стране Босне и Херцеговине, који је усвојио ГРЕВИО на 27. састанку (20-24.06.2022. године);

Узимајући у обзир свеобухватне приоритете наведене у Поглављу I Конвенције (сврхе и обим Конвенције, дефиниције, једнакост и недискриминација, дужна пажња и родно осјетљиве политике);

Имајући у виду примарни значај одредби наведених у поглављу II Конвенције, а посебно обавезу да:

- (1) Обезбиједи холистички одговор на насиље над женама осмишљавањем скупа свеобухватних и координисаних политика које се спроводе кроз ефективну међуагенцијску сарадњу;
- (2) институционализују и у потпуности овласте једно или више координационих тијела у складу са чланом 10. Конвенције;
- (3) обезбиједи адекватни ресурси за политике, мјере и мандате уведене за спрјечавање и борбу против свих облика насиља над женама, укључујући владине и невладине специјалистичке службе за подршку; и
- (4) прикупе релевантне статистичке податке разврстане, барем, према полу, старости, врсти насиља, односу између починиоца и жртве и географској локацији;

Поздрављајући предузете мјере и напредак који су власти Босне и Херцеговине постигле у имплементацији Конвенције и посебно истичући:

- неколико иницијатива подузетих на нивоу политике за обезбјеђење родне равноправности, укључујући увођење родно осјетљивог буџетирања у министарства на државном и ентитетском нивоу и именовање контакт особа за родну равноправност у државним и ентитетским институцијама;
- кораке које су власти предузеле на успостављању механизма и протокола за међуагенцијску сарадњу на ентитетском, кантоналном и општинском нивоу у вези са случајевима насиља у породици како би се обезбиједила продуктивна сарадња између свих релевантних актера;
- значајне законске промјене на ентитетском нивоу у области кривичног права у циљу инкорпорирања кривичних дјела предвиђених Конвенцијом у правни оквир;
-

-
- пружање специјалистичке подршке жртвама у поступцима у вези са насиљем у породици, преко „особе од повјерења“ чији је циљ да помогне жртви и присуствује свим састанцима и саслушањима пред јавним институцијама, укључујући полицију и судове;
 - нове законске обавезе уведене на ентитетском нивоу како би се осигурало да се подаци о насиљу у породици прикупљају и стављају на располагање путем намјенских јавних извјештаја;
 - напоре уложене у едукацију о мултисекторској сарадњи и обезбјеђењу координисаног одговора на насиље над женама, те о стандардима Истанбулске конвенције за различите категорије стручњака;
 - званично признату мјесечну пензију и социјалну помоћ за жртве сексуалног насиља повезаног са сукобом.

- A. Препоручује, у свјетлу разматрања из претходне преамбуле, да Влада Босне и Херцеговине хитно предузме сљедеће мјере наведене у ГРЕВИО-овом извјештају о основној евалуацији ¹:
1. ојачати примјену Истанбулске конвенције у односу на све облике насиља над женама, поред насиља у породици, који су тренутно мање обрађени у политикама, програмима и службама подршке, узимајући у обзир њихову родну природу (став 12); обезбиједити да законодавство и политике препознају да је насиље над женама облик дискриминације жена (став 13); и ближе усагласити дефиниције насиља у породици и родно заснованог насиља са Истанбулском конвенцијом, и истовремено ускладити законску дефиницију насиља у породици у свим областима права (став 14);
 2. обезбиједити да се одредбе Истанбулске конвенције спроводе без дискриминације по било ком од основа наведених у члану 4, став 3, укључујући и на основу мјеста боравка или статуса боравка, посебно када је у питању обезбјеђивање приступа специјализованим услугама подршке, истовремено интегришући перспективе и потребе жена које су изложене или могу бити изложене интерсекционалној дискриминацији или које су у опасности од такве дискриминације у осмишљавању, имплементацији, праћењу и евалуацији свеобухватних и координисаних политика за спречавање и борбу против насиља над женама, и да промовишу истраживање и обезбиједити прикупљање података о насиљу над женама жена које су погођене овим групама (став 22);
 3. извршити упоредну анализу у циљу идентификовања перспективних пракси, усаглашавања политика у области насиља над женама и утврђивања свих постојећих преклапања међу њима, а истовремено развијати и адекватно финансирати дугорочне и координисане политике у односу на све облике насиља обухваћених Истанбулском конвенцијом заснованих на принципима и дефиницијама из Истанбулске конвенције, који обухватају све дијелове државне територије (став 35. и 42.);
 4. обезбиједити одрживо и довољно финансирање рада женских организација које пружају специјалистичке услуге подршке жртвама насиља над женама, на свим дијеловима територије, кроз транспарентне и одговорне јавне процедуре и успоставити консултативни дијалог са њима на свим нивоима власти како би своја мишљења и искуства интегрисали у политике усмјерене на борбу против насиља над женама (став 43. и 47.);
 5. обезбиједити, с једне стране, координацију и спровођење политика о свим облицима насиља над женама, а с друге стране њихово независно праћење и евалуацију ради обезбјеђивања објективности (став 55); и рационализовати број постојећих координационих тела, уз истовремено јачање главних, обезбјеђивање довољних и стабилних људских и финансијских ресурса и обезбјеђивање размјене информација између њих (став 56);
 6. обезбиједити прикупљање систематских и упоредивих података о свим облицима насиља над женама из свих релевантних административних извора, разврстаних по свим релевантним категоријама, посебно обезбјеђујући да тако координисане и упоредиве податке прикупљају сви актери у систему кривичног правосуђа како би се омогућило да се слични случајеви прате дуж ланца кривичног правосуђа, те да особље

¹ Број параграфа који садржи ГРЕВИО предлоге и сугестије у извјештају је наведен у заградама

- које ради у овим управама буде обучено о важности пружања таквих података онима који су одговорни за њихово прикупљање и анализу (став 67); и предузети кораке за прикупљање података о налозима за заштитне мјере издатим по грађанском и кривичном закону, као и о сваком кршењу истих или санкцијама изреченим као резултат тога; подаци о одлукама о старатељству/посјећивању/боравишту дјете којима су изричито узете у обзир пријаве насиља у породици; као и број жртава сексуалног насиља у рату које су тражиле, добиле или им је одбијен статус цивилне жртве рата (став 68);
7. редовно промовисати дугорочне кампање за подизање свијести о различитим манифестацијама свих облика насиља над женама, поред насиља у породици, у сарадњи са организацијама за женска права, на свим дијеловима територије, обезбјеђујући да патријархални и стереотипни ставови према женама, покажу родно разумијевање насиља над женама и да женама које су изложене интерсекционалној дискриминацији пруже информације о њиховим правима и услугама подршке које су им доступне (став 88);
 8. увести систематско и обавезно почетно образовање, као и обуку на радном мјесту, са протоколима, о свим облицима насиља над женама за професионалце који се баве жртвама или насилницима, како би се превазишли устаљени стереотипи и патријархална култура и обезбиједио континуитет и одрживост такве обуке (став 105);
 9. предузети кораке за успостављање програма лијечења за сексуалне преступнике, у складу са Истанбулском конвенцијом, узимајући у обзир најбоље праксе развијене на међународном нивоу и гарантујући приступ заснован на људским правима (став 113);
 10. обезбиједити адекватне људске и финансијске ресурсе Центрима за социјални рад и обезбиједити обуку њиховог особља о родној природи насиља над женама, укључујући и насиље у породици, и именовати специјализоване социјалне раднике за рад у овој области; укинути систем обавезног упућивања из центара за социјални рад у склоништа за жртве насиља у породици, укључујући пружање могућности самоупућивања за жене жртве насиља (став 137);
 11. успоставити у земљи довољан број кризних центара због силовања или сексуалног насиља који пружају хитну медицинску помоћ, трауматску подршку, форензичке прегледе и психолошко савјетовање за жртве; и, у међувремену, успоставити јасан пут за жртве сексуалног насиља/силовања, обезбиједити да се форензичка испитивања обављају брзо, без потребе за судским налогом, и пружити жртвама третман лијечења, психолошко савјетовање и правну помоћ од стране обученог и специјализованог особља (став 165.);
 12. предузети низ приоритетних радњи у области старатељства и права на посјете како би се, између осталог, обезбиједило да се инциденти насиља обухваћени Истанбулском конвенцијом узму у обзир приликом одређивања права на старатељство и посјећивање дјете; обезбиједити обуку и дати смијернице свом релевантном особљу у циљу заштите права и безбиједности жртве и њене дјете приликом остваривања права на посјете или старатељство; у закону и пракси се не одузимају деца од родитеља који нису насилни и не смијештају се у хранитељске породице (став 195);

13. измијенити сексуалне деликте предвиђене државним, ентитетским и кривичним законима Брчко Дистрикта како би се у потпуности увео концепт одсуства слободно датог пристанка и прецизирале врсте сексуалних радњи без пристанка које су инкриминисане, истовремено обезбјеђујући да се свако кривично дјело сексуалног насиља примењује и између бивших или садашњих супружника или партнера; обезбедити и примјенити сразмјерне и одвраћајуће санкције за све сексуалне радње без пристанка жртве, без обзира на лична својства (став 223);
14. законодавним мјерама и обуком носилаца судијских и тужилачких функција обезбиједити да казне и мјере изречене за насиље у породици и друге облике насиља над женама буду дјелотворне, сразмјерне и одвраћајуће (став 247);
15. предузети законодавне или друге мејре за забрану обавезних поступака алтернативног рјешавања спорова у вези са било којим правним поступком релевантним за жене жртве облика насиља над женама обухваћених Истанбулском конвенцијом, укључујући развод, раздвајање и радне спорове у вези са сексуалним узнемиравањем (став 255.);
16. обезбиједити почетно образовање и обуку на радном мјесту, као и смјернице за полицијске службенике, тужиоце и судије о насиљу над женама, у складу са релевантним налазима ГРЕВИО-а, са циљем смањења секундарне виктимизације и рјешавања непријављивања случајева насиља над женама, те сузбијања употребе споразума о признању кривице, условних осуда и казни које нису сразмјерне или одвраћајуће; и успоставити одговарајуће јединице за пријем, истрагу и процесуирање случајева насиља над женама и насиља у породици (став 275, 276 и 278);
17. предузимати законодавне и друге мјере како би се обезбиједило да се процјена и управљање ризиком систематски спроводе у вези са свим облицима насиља над женама, као и у односу на дјецу жртве, користећи стандардизоване алате за процјену ризика, укључујући све релевантне актере; и да се процјена ризика понавља у свим релевантним фазама поступка, те да води ка изради безбједоносног плана за жртве (став 285);
18. предузети законодавне и/или друге мјере за усклађивање правног оквира и праксе Босне и Херцеговине са члановима 52. и 53. Истанбулске конвенције, поштујући релевантне налазе ГРЕВИО-а, између осталог, осигуравајући да хитни налози о мјерама забране које се могу брзо изрећи у ситуацијама непосредне опасности и које се примјењују и на дјецу којој је потребна заштита; да не постоји празнина у заштити жртве у периоду између истека хитне мјере забране приласка и издавања налога за заштиту; да су забране приступа доступне по грађанском закону, без обзира на друге судске поступке; и да се хитне забране издају, прате и спроводе, а да се санкције за њихово кршење ефикасно примјењују у пракси (став 296);
19. извршити формалну ревизију Закона о странцима како би се женама мигрантицама омогућила аутономна боравишна дозвола у случају посебно тешких околности, укључујући и случајеве када су жртве облика насиља обухваћених Истанбулском конвенцијом; обезбиједити да жене мигранти, жртве родно заснованог насиља, имају

право да добију аутономну боравишну дозволу у случају протјеривања супружника или партнера насилника; обезбиједити да жене и дјевојке које изгубе свој статус боравка због тога што су принуђене да се вјенчају у иностранству могу да поврате свој статус боравка (став 325).

- B. Конвенције и горе наведеним областима Тражи од Владе Босне и Херцеговине да до 04.12.2025. године изјести Комитет потписница о мјерама које су предузете у циљу побољшања провођења Конвенције у горе наведеним областима.
- C. Препоручује Влади Босне и Херцеговине да предузме мјере за провођење даљих закључака ГРЕВИО-овог извјештаја о основној евалуацији.